

iz mičnih livad in prekrasnih poljan narašča se vedno više in više do nebotičnih višav Šolčbaških planin. Rajni Prešern je pel:

„največ svetá otrokom sliši Slave!“

jaz pa, pritrdovaje mu to, še pristavljam:

„najlepši del svetá otrokom sliši Slave!“

In da po pičli svoji moči zvršim svojo podobo, Ti še povem, da nam od desne le-sèm kot mejniki dolinini segajo predgorja slovečega Pohorja ter opasujejo Celje z raznoličnimi višinami, po katerih zeleno trsje rodi svoj sladki sad. Jesenska dōba pripravlja tedaj tudi celjskim in okoličnim stanovnikom one zabave, ki so sicer nam trdim Gorencem neznane po lastni skušnji, toliko bolj mikavne pa po opisih in raznih popevkah, ki jih trgatvi na čast sklada srečni vinčar, ter prepeva jih pri sladki kapljici, tolstem kopunu in dobro posuti gibanici med gromom možnarjev in žvenketanjem kozarcev in majolek. — Pa glej, bratec, kam sem pa zopet zasuknil? Od popisa lepe okolice sem naenkrat med veselimi vinčarji, toraj, da ne zamaknem se preveč z dobro voljo, rajj skončam. Zdravstvuj, dokler Ti zopet ne piše

Tvoj brat

Jože Žlindrovič.

Dopisi.

Iz Celovca. Kar je „Slov. Prijatelj“ une dni povedal od novega političnega časopisa v slovenskem jeziku, res ni bila bōsa. Prišel je te dni Janko Božič, duhovnik ljubljanske škofije iz Dunaja v Celovec, naj bi se ta reč uravnala in ustanovila. Pa žalibog! ni se mogla s tiskarjem pogodba napraviti; tiskarji so zavoljo toliko tiskarnih praved vsi preplašeni, in vežejo vredniku roke tako strašno, da neodvisen in opozicijski časopis komaj dihati more. Zatoraj naznanjamo žalostno novico, da „Besednik“ (tako bi bilo imé novemu časopisu) za zdaj izhajal ne bode.

„Slov. Prij.“

V Celji 19. marca. — Kako zlo pomanjkljive so marsiktere naše stare postave, posebno pa naša eksekucijska postava (Executions-Ordnung), se je vidilo 14. t. m. v Lipnici, kjer je bilo veliko in lepo posestvo, od sodnije na 16.000 gold. cenjeno, pri tretji eksekutivni dražbi za 50 gold. — beri! petdeset goldinarjev — prodano. En sam kupec je prišel, 1600 gld. vadije vložil, potem 50 gold. obljubil, (zakaj mar ne le 1 gold.?) in posestvo mu je tudi ostalo, ker ni bilo nikogar družega, ki bi bil 1600 gold. vadije vložil. Graška hranilnica je bila tožnica zavolj 5000 gold. in na prvem mestu vknjiženih, pa se bode čisto obrisala, kakor poprejšni posestnik in vsi drugi upniki, ker iz prevelike varčnosti nikogar ni k dražbi poslala. Prevažna prislovica „Vigilantibus jura“, to je, „čujte dokler ni prepozno“, se ne ceni pri naših ljudeh, kakor bi se imela ceniti; to se iz te čudne dogodbe jasno vidi, ker človek utegne svoj posojeni in popolnoma zavarovani denar vendar le izgubiti, ker ob pravem času ne more 1600 gld. vadije vkup spraviti, da bi šel sam k dražbi. Kaj pa je pravi namen eksekucije? Tū je pač dosti očitno, da Jožefeva „Gerichtsordnung“ od leta 1781 ni več za naše čase! — Zadnjič sem pisal, da smo zlo radovedni, ali bo vlada sedaj, ko je mestni odbor odstopil, nove srenjske volitve dovolila ali ne. Ta reč je sedaj že rešena, ker so nove volitve na 18. in 19. aprila že razpisane. Novoizvoljeni mestni odbor bode skoraj gotovo le kakih par mesecev v svoji službi, ker bode štajarski deželni zbor občinsko postav po vladnem predlogu pred ko ne brez vse premembe sprejel in se bodo potem po novi postavi zopet nove volitve razpisale. Veliko je na tem ležeče, kakošne za-

stopnike da bo naše mesto dobilo, ker ravno sedaj je vprašanje, ali se ima nova realka ali v Celji ali v Mariboru ali v Ptujem napraviti, in jo bo gotovo tisto mesto dobilo, ktero bo k njeni ustanovitvi največji donesek iz svojega premoženja obljubilo. Da bi naše mesto svoj lastni statut in s tem tudi svoj magistrat dobilo, je želelo, da bi se bilo nekaj bližnjih vasi brežke srenje z mestom v eno občino združilo, kar pa kmetom ni bilo po volji, češ, da bi potem več občinske doklade plačevali; tudi to jim ni bilo prav, da si je mesto le nekatere vasi hotlo pridružiti, ne pa cele brežke občine. — Naša gospodarska podružnica je iz Gradca v posvet dobila načrt novih pravil za c. kr. štajarsko gospodarsko družbo. V tem načrtu je podružnicam, ktere več samostojnosti dobijo, dovoljeno, da se jih več med seboj združi, in da vsaka podružnica v svojem okrožji manjše krajne podružnice ustanovi.

Iz Ljubljane. (O zadevah slovenske matice.) Dr. Bleiweis in dr. Toman sta 19. dne t. m. poslala vsem gospodom, ki so podpisali prošnjo do Njih Veličanstva in se tako pridružili začasnemu odboru, sledeče pismo:

„Slavni Gospod! Iz časnikov Vam je uže znano, da je Njih Veličanstvo po najvišem sklepu od 4. februarja blagovolilo dovoliti „Matico slovensko“, ter je potrdilo njena pravila, samo da se popravijo §§. 1., 2., 4., 5., 12., 13. — Cesarsko namestništvo v Ljubljani to sl. začasnemu odboru z odpisom od 20. februarja pod št. 297 oznanja, naj po cesarskem ukazu prenaprejena pravila v 5 iztiskih položi pred c. kr. državno ministerstvo, da se jim potem še le pritisne dovolilni pečat.

Treba torej, da se snide začasni odbor, kateri stori, kar mu vелеva ukaz Njih Veličanstva, in da se o tej priliki dovrši vse, česar je treba, da se ustanovi „Matica.“ — Ker ste tudi Vi, slavni Gospod, v vrsti tistih domoljubov, ki so podpisali prošnjo do Njih Veličanstva, in ki z nama vred reprezentujejo začasni odbor, Vas tedaj uljudno vabiva, da pridete v skupščino začasnega odbora, ktera bode v Ljubljani 11. aprila t. l. popoldne ob štirih v pisalnici kmetijske družbe; ako pa bi ne mogli priti, da nam blagovoljno oznanite, da se v sklepkih skladate z večino odbornikov. Izročujeva Vam ob enem program omenjene skupščine:

- 1) Volitev začasnega prvomestnika in njegovega namestnika;
- 2) ustanovitev pravil vsled najvišega ukaza;
- 3) volitev začasnega denarničarja;
- 4) volitev začasnega tajnika;
- 5) izročitev „Matičnega“, dozda nabranega denarja denarničarju;
- 6) posvetovanje, kaj in kako se ima storiti, da bi se nabirali Matičini družabniki (udje), in da se kmalu more sklicati veliki zbor;
- 7) posvèt ob opravičnem redu.

— 5. versa Sattlerjevega svetovida (kosmogram), ki je na ogled postavljena že nekoliko dni, je zopet tako zanimiva, da jo živo priporočamo vsem. Obsega zopet 15 ogledov, med katerimi je veliki trg v Carigradu, glasovite 3000 let stare Salomonove cedrove drevesa na gori Libanoni, Božji grob v Jeruzalemu, unanja podoba cerkve Božjega groba itd. Ne bode mu žal za 20 nov. krajc., kdor gré ogledovat imenitni svetovid.

— Petek nam je bil nesrečen dan; dopoldne so v Krakovem povozili starčka, popoldne pa v št. Peterskem predmestju nekega fanta. Starček (oče našega spoštovanega g. Franceta Vidica) je po strašnih bolečinah umrl v nedeljo; devet reber je imel zlomljenih in vrh tega je še na glavi bil silno poškodovan. Dva buteža, ki sta drva vozila, sta si s praznima kolama poskušala, kdo bode prehitel družega, in dirjala sta kakor norca. Komaj se 67 let stari mož ogne enemu na stran, ga

zasači drugi, al še huje kot predlanskim starega g. Zupančiča. Ali bi se ne dalo takemu jahanju po mestu in predmestih krepkeje v okom priti, dokler ni še nesreče? Kaj pomaga mrliču in rodbini njegovi še tako ostra kazen potem? Kakor norci jahajo večkrat hlapčoni in drugi svoje kljuse brez vajeta, ki ga obesijo na ročico! V pondeljek je bil pogreb nesrečnega starčka, kateremu je poslednjo čast skazala množica prijateljev Vidicovih; na grobu so peli g. pevci čitavnice.

— (Pobérki iz različnih časnikov in brošúr.) Naši dobri teti „Triestarca“ od 16. t. m. in „Presse“ od 17. t. m. jako se hudujete na kočevskega poslanca gosp. Sveteca zato, ker je prvi svoj govor v dežel-nem zboru imel v slovenskem jeziku. „Triesterca“ kliče njegovim nemškim volilcem, da se morajo zdaj slovenskega jezika učiti, če hočejo svojega poslanca razumeti, — da tega menda niso premislili, ko so ga volili, če so tedaj sploh kaj mislili. „Presse“ pa govori gospodu Svetcu prav na srce, ter ga vpraša: ali mar ne vé, da so ljudje njegovega volitnega okraja po večem pravi, trdi Nemci? — Nas ta skrbljivost nemških časnikov, ki jo kažejo do nemških volilcev gosp. Svetca, to moramo spoznati, prav iz srca veseli, ker iz tega vidimo, da ste tudi one te misli, da mora deželni poslanec tako govoriti, da ga razume večina njegovih volilcev. V tem se mi s „prijatlicama“ našima „Triesterco“ in „Presso“ popolnoma skladamo in radujemo se, da smo vendar enkrat na poti, da tudi one dve spoznate, da v deželnem zboru kranjskem bi se imelo po slovenski govoriti, ker so večina volilcev Slovenci, kar doslej niste hoteli pritrditi. Zastran gosp. Svetca jima pa vendar moramo povedati, da ste se to pot malo zmotile, in da mu krivico delate. Gosp. Svetec se je namreč ravnal čisto po njunih mislih in je govoril tisti jezik, ki ga večina njegovih volilcev razume. Kako to? — porečete — g. Svetec se je ravnal po „Triesterci“ in „Pressi“? Da! Zakaj v volitnem okraju laško-ribniško-kočevskem, kjer je izvoljen, prebiva do 18.000 Nemcev in do 27.000 Slovencev. Tedaj so Slovenci večina. Vidi se tukaj, da ste se naši dragi tetki malo prenaagile, ker za število nemških in slovenskih volilcev niste na tanko vedile, kar jima pa mi s svoje strani radi odpuščamo — errare humanum — ker se v glavni misli, v načelu ž njima popolnoma vjemamo. Al eno drugo jima moramo zdaj, ko ste resnico spoznale, zameriti. Znano je, da v deželnem zboru kranjskem sedi mnogo poslancev, ki so izvoljeni v čisto slovenskih volitnih okrajih, ki pa vedno le po nemški govoré; al naši ljubeznjivi teti jih dozda še niste nič pokarale; niste jim še kar besedice ne zinile, da jih slovenski volilci ne razumejo. Kako je to, da tega ne vidite? Ali morda nima tudi Slovenec pravice razumeti svojih poslancev? Tetki, kaj pravite? — „Presse“ se še posebno raduje, da je gospod Deschmann proti dr. Bleiweisu svoje „osebne bombe“ nastavljal in mu „durch genaue statistische Belege“ iz bolnišničnih zapisnikov podrl, kar je v neki prejšnji seji o kužni poporodni vročnici trdil. Dr. Bleiweis, ki ničesa rad ne govori, česar na tanko ne vé, je ugovor Deschmannov na kratko odpravil, rekši, da, kar je rekel, je rekel, in edino to je gotovo. Dopisnik „Pressini“ ni menda tega odgovora slišal, čeravno nek vsredi zbornice sedi, ali pa se je bal za „Geschütz“ Deschmannov. Zato dopisniku „Pressinemu“ na njegovo očitno veselje tù povemo to očitno britkost, da je oskrbnik bolnišnice neusmiljeno spravil g. Deschmanna v zadrego, ko mu je podal tiste „genaue statistische Belege“, ki kažejo le celó malo množico mrličev v porodnišnici, ne pa veliko

število tistih otročnic, ki so še zboléle za porodno vročnico iz porodnišnice prenesle (transferirale) na razdelek „notranjih bolnikov“ in so tù pomrle ali se ozdravile. Tega oskrbnik ni vedil ali pa je mislil, da se že s tem „Geschützom“ bode dala trdnjava dr. Bleiweiso razrušiti. Al zmotil se je. Pa o tem se bode še govorilo na drugem mestu, ako bo treba. Da tak „Gewicht persönlicher Anspielungen“ resnice ni podrl, vés svet vidi. Sicer pa bi od vsakega dopisovavca saj to smeli zahtevati, da svojo strast saj toliko skrije, da ne bi govornikom v deželnem zboru podtikal tacih reči, ki jih niso govorili, kakor, na priliko, da deželni odbor je vodja bolnišnice graške itd. Stranke morajo biti v deželnih in državnih zborih; ne bi bilo dobro, ako bi jih ne bilo; al revni so parlamenti, kjer opozicija bojišča nima za stvar, ampak zoper osebe, ki niso pod banderom njene stranke.

Zahvala.

Podpisani, vés potrj po strašni nesreči, ki je zadela mojega preljubega očeta, se v svojem imenu in v imenu vse svoje rodbine pristréno zahvaljujem vsem, ki so rajnega v tako množnem številu spremili do groba. France Vidic.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Deželni zbori pridno delajo; zraven vladnih predlogov, ki so jih dobili le malo letos, obdeljujejo svoje domače zadeve. Občinska postava, vdrugič zborom v obravnavo dana, je že skor povsod dognana in v nekterih deželah je že tudi potrjena. — Po sklepu dunajskega deželnega zbora je vrednik Suželka, obsojen zavoljo tiskarnega pregreška, izgubil pravico poslanca deželnega. — Erdeljski zbor se ima začeti 10. maja. — Od deželnega zbora v Zagrebu je zopet vse tiho; ni podobe, da bi se sklical. Še manj upanje pa je za Ogerski zbor, zakaj neko nemirno gibanje se je začelo po deželi, ne samo v Peštu, ampak tudi v Požunu, Komarnu, Temešvaru in drugod; zaprli so poslednje dni mnogo imenitnih mož, grajščakov in drugih, in jih zapirajo še zmiraj; česa so krivi, se še nič prav ne vé. — Tudi v Levovu in drugod po Galicii je že veliko zaprtih. — Hudi boj se je zopet začel z Danci. Düppelske šance in trdnjava Fridericia skušajo zdaj bombe avstrijske in pruske vojske. Na Fridericijo so 20 t. m. začeli bombe metati od vseh strani; mesto v trdnjavi je na več krajih gorélo. Da bi danska vlada hotla premirja in konferencij, še ni gotovo. Kaj bode iz tega, še nihče ne vé; švedska vlada spravlja svojo armado na noge in na pomoč Dancem. Ako se tako razširi bojišče, bo vendar še vlada angleška mogla seči v sršenovo gnezdo Napoleonovih konferencij. Pravijo, da Napoleon še zmiraj le gleda, kaj bode iz vsega, ker mu je tudi Laško hud trn v peti. Misli se, da Napoleon in Viktor Emanuel čakata, kako se bojo razvile evropejske homatije, in da, kadar bo klobčič zlo zamotan, stopita na dan. Zato mora avstrijska vlada pazliva biti na skrivne početja laške vlade. Nekako čudna prikazen pa je tudi ta, da se francoska armada v Rimu in papeževa pogostoma kavsate. — V Parizu se zlo govori, da je zopet življenje Napoleonovo bilo v nevarnosti in celó v lastni njegovi hiši (v Tulerijah) in da so zaprli tri služnike njegove. Je li to resnica ali ne, se ne vé, ker dan danes se veliko govori, kar ni res. Tako pravijo, da je Garibaldi se zopet povrnil na svoj dom v Kaprero; drugi pa trdijo, da ga celo ni zapustil; da je Košut bil v Bukarestu, ki se neki ni ganil iz Turina itd.